

РЕЦЕНЗИЯ

за присъждане на образователна и научна степен "доктор" по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство на Десислава Иванова Георгиева от доц. д-р Валерия Йонкова Крачунова-Попова, катедра „Аудио-визуално производство“ НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“

Дисертационният труд на Десислава Георгиева „Особености на звука в телевизионните сериали“ си поставя задача да проследи и анализира процеса по създаване на звуков дизайн за телевизионни сериали чрез хронология на историческото развитие на технология; изследване на съвременни практики; съдържателен анализ на избрани примери.

Дисертационният труд на Георгиева „Особености на звука в телевизионните сериали“ съдържа увод, три глави, заключение, справка за научните приноси и библиография в общ обем от 325 страници.

Първата глава „Телевизионни сериали и звук“ е разделена в четири подточки:

- Историческо развитие на звука в киното и телевизията – хронологичен поглед върху технологичното внедряване и развитие на звука в телевизията, с акцент върху функционалността в различните периоди на телевизионните програми – от чисто илюстративна в началото до обогатяване и осмисляне на звука като изразно средство в днешно време.
- Телевизионни сериали: въведение и понятия – в тази част е предназначена за основните понятия от телевизионната практика; зараждането на тв

сериал в различни жанрове, с различна продължителност на епизодите, брой серии, и тенденциите при производство на различни жанрове сериали в цял свят. Главата съдържа подробна информация за излъчваните сериали по света и в България.

- Звук: въведение и понятия – подробно са описани от една страна физичните параметри на понятието звукова вълна; физиологичните особености, които възприемат звука като слухово усещане, както и психо-акустичните закономерности, свързани с особеностите на човешкия слух.
- Основни компоненти на фонограмата в телевизионните сериали – изборени са основните звукови елементи във филмовата фонограма – диалог, ефекти, атмосфери, музика, тишина, като подробно са разяснени техните функции във филмопроизводството.

Втората глава „Звукови технологии. Употреба в телевизията.“ съдържа пет подточки:

- Първи стъпки - част, посветена на зараждането на технологията – първите моно фонограми и стандарти за предаване на звуков сигнал, усъвършенстване на използваните микрофони за звукозапис и оборудване за възпроизвеждане.
- Навлизане на стереофоничния звук в телевизионните продукции - условно-пространствения звук в стерео среда става тласък в художественото развитие на телевизионните фонограми, интегрирането му не е еднократен и лесен процес – в раздела са разгледани различните предпоставки за окончателното налагане на стерео стандарта в телевизията през 90-те години на 20 в.
- Цифрови звукови формати и навлизане на многоканалните формати в телевизията – разгледани са възможностите за трансфер на многоканален звуков микс от най-ниския формат 5.1 до съвременните Dolby Atmos

имърсив формати. Особено внимание е отделено на гръмкостта на телевизионните продукти – тема, която е обект на широка дискусия в световен мащаб в последните 20-25 години, т. нар. Loudness War и последващото налагане на стандарта EBU R128 в Европа за звуково ниво за всички телевизионни продукти.

- Звуковата среда в телевизионните сериали от ново поколение – подробно са разгледани техническите и технологични предпоставки, довели до тласък в развитието на звуковата изразност след сериала на Дейвид Линч Туин Пийкс

- Особености на работата по звука в телевизионните сериали – в този раздел накратко са разгледани особеностите в технологичните процеси при изработка на тв сериали – препродукция, продукция и постпродукция, като са очертани някои проблеми, които възникват в следствие кратки срокове, относително по-ниски бюджети за някои сериали, продукционни затруднения и др.

В трета глава „Анализ на избрани телевизионни сериали от гледна точка на звука“ са представени анализи от гледна точка звуков дизайн на няколко емблематични телевизионни сериала: „Къща от карти“ („House of cards”); „Г-н Робот“ („Mr. Robot”); „В обувките на сатаната“ („Breaking Bad”); „Приятели“ („Friends”); „Невероятният свят на Гъмбол“ („The Amazing World of Gumball”); „Всички обичат Реймънд“ („Everybody Loves Raymond”); „Белият лотос“ („White Lotus”); „Големите малки лъжи“ („Big Little Lies”); „Двама мъже и половина“ („Two and a half man”); „Туин Пийкс“ („Twin Peaks”); „Успокой топката“ („Curb Your Enthusiasm”); „Западен свят“ („Westworld”); „Игра на тронове“ („Game of Thrones”); „Планетата Земя“ („Planet Earth”); „Дяволското гърло“.

По мое мнение това е централната, най-важна и приносна глава в изследването. Разгледани са голям брой жанрово различни тв сериали, в

които е използвана богатата палитра от художествени техники в областта на звуковия дизайн; и в които, също така, присъстват най-разнообразни музикални решения.

Докторантката аргументирано и подробно изследва причинно-следствените връзки за използване на конкретен звуков подход в конкретното телевизионно произведение, като подкрепя своите заключения с цитати от създателите на сериалите, със задълбочени музикални анализи на използваната авторска музика и/или музикално оформление, с прецизно разграничаване на различните видове звукови инструменти, похвати, оборудване, които се използват за подсилване на художественото внушение.

Дадените примери от отделни епизоди на сериалите показват вглеждане до най-малкия детайл и познаване на материята на отлично ниво.

За да обобщя:

1. Десислава Георгиева познава и борави с натрупаното знание в исторически план, обхванати са голям брой публикации, интернет източници, аудио-визуални материали.
2. Разгледана и осмислена също така е и огромна по обем информация свързана с различни аспекти на тв производството – развитие на технологията, критически текстове, практически производствени техники.
2. Понятието звук и звуково усещане са разгледани от гледна точка физични, физиологични и психо-акустични параметри; паралелно с това са определени технологичните, техническите и художествените аспекти при изграждане на звуков дизайн за тв сериал.
3. Особена заслуга на текста е акцента върху звуковите анализи на избрани телевизионни сериали. Георгиева задълбочено и отговорно е подхождала към темата, като изследва 15 сериала в детайли не само по-отношение звуков

дизайн, а и в комбинация с музикалното решение на конкретното телевизионно произведение; подкрепяйки своите анализи с цитати от интервюта, критически текстове.

4. Докторантката е с музикално образование и това и помага да анализира смислово музиката и ролята ѝ в тв сериалите в зависимост от жанровите особености.

Докторантския труд има ясно определени цел, задачи и методи; анализите на телевизионните сериали от гледна точка звуков дизайн са подробни, разбираеми и задълбочени.

Имам известна забележка към някои повторения в първите две глави, но отдавам подобен пропуск на огромния обем информация, която докторантката е опитала да обхване.

Предвид изброените достойнства на дисертацията „Особености на звука в телевизионните сериали“, изказвам становище, че Десислава Георгиева има необходимите качества, за да ѝ бъде присъдена научно-образователната степен „доктор“.

20.02.2024

доц. д-р Валерия Крачунова- Попова

Гр. София